

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa,
Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.

Cal Pere Negre

La recerca de la història d'aquesta casa va seguir un curs gairebé detectivesc. Quedava en el record de les persones més grans del poble l'existència de les ruïnes d'una casa anomenada Pere Negre, dalt del Pla de Carol, al cap de munt de la Costa de Pere Negre. Un diumenge al matí vam organitzar una excursió amb la finalitat de trobar la casa perduda. Seguint les fites que limiten la propietat del Grau, i rastrejant el bosc a la zona on conflueix aquesta amb les propietats de Carol i Caselles, vam arribar a una clariana on es podien veure quatre pedres dretes, voltades d'un munt de rocs recoberts de vegetació. Eren sens dubte les restes d'una casa de mida mitjana o petita, de forma rectangular, amb un fragment de mur circular a la paret oest, que correspondria a un forn adossat. Algunes de les pedres escampades pertanyien a les arestes de la casa, ja que eren tallades, i un parell de les més grans tenien la mida adient per servir de llinda de la porta o d'una finestra.

En el llistat de cases de 1861 no apareix cap casa amb aquest nom, però en el llibre número 44 de la Comptaduria d'Hipoteques, un precedent de l'actual Registre de la Propietat, es va trobar una transacció referent a un tros de terra, una tina i una casa ensorrada; una peça que no encaixava enlloc i per això va fer sospitar que es podia tractar de la casa en qüestió. L'indici de més pes era la localització de la casa, que el document situava dins de l'heretat Caselles, en un extrem d'aquesta, termenejant amb terres del mas Grau pel cantó del sud, i amb terres de Carol pel nord i l'oest. Val la pena recordar que l'heretat Caselles de Camps tenia una part de la seva propietat dins del terme de Fals, en concret vint-i-cinc jornals, pels quals pagava censos, terços, lluïsmes i altres drets al Duc de Cardona, senyor del terme de Fals.

El document mencionat abans és la retrovenda que Rosa Torras i el seu fill Antoni Ferrer, de Rajadell, van fer el 29 de juliol de 1860 de la casa amb una mica de terreny al

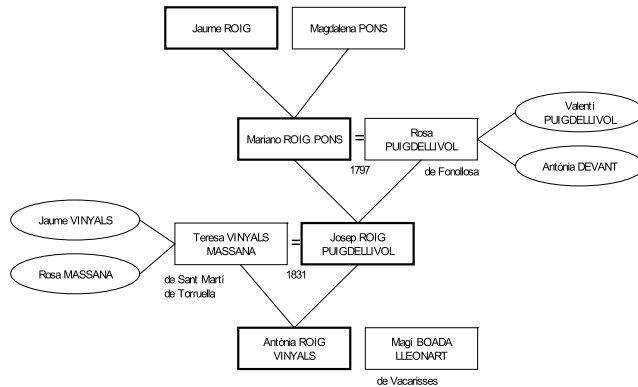
voltant, a Antònia Roig i a sa mare Teresa Vinyals. En aquell moment consta que la casa està ja gairebé ensorrada. El tracte incloïa també una vinya de quatre quarteres, dins del mas Carol, però en terme de Fals. La mare i filla recuperaven així la finca que el seu avantpassat Mariano Roig havia venut a carta de gràcia a Valentí Junyent, de Rajadell. Aquest havia passat l'ús útil de la finca al seu nebot Josep Junyent, i aquest a Rosa Torras, la seva segona muller. Els Roig però, van conservar el dret de recompra, el qual van fer efectiu molts anys després.

Ruïnes de Cal Pere Negre

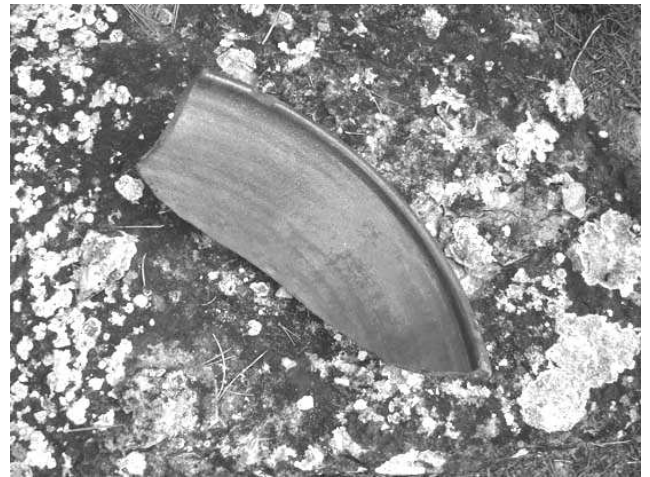
El mateix dia, l'Antònia i la Teresa es van vendre l'hort, que estava situat lluny de la casa, a baix a la Vall de Pere Jutge. El van vendre a Ramon Colilles de Camps. El 1869, la vídua Teresa, la seva filla Antònia i el seu gendre Magí Boada Leonart, residents tots a Vacarisses, van inscriure al Registre la finca al seu nom, sense mencionar la casa, la qual cosa ens porta a pensar que devia trobar-se ensorrada del tot. Aquell mateix any van vendre per 58 escuts a l'amo del mas Carol, Josep Oller Serramalera, una tina que tenien dins de la seva vinya. La tina tenia una capacitat de 40 càrregues de vi i comptava amb un annex de vuit pams quadrats per

resguardar la boixa per on es buidava la tina. La part baixa d'aquesta tina està excavada a la roca i la part de dalt recoberta de cairons. Té un forat excavat a la pedra que permetia buidar la tina. La sortida es troba protegida per una barraca de pedra, avui mig enrunada. Aquesta és un magnífic exemple d'aquest tipus de construcció i una de les més ben conservades del terme, per la qual cosa seria important incloure-la en el catàleg del patrimoni que mereix una protecció especial.

Tibant el fil, a partir de la documentació anterior, s'ha pogut esbrinar més coses sobre els Roig, la família que va construir i habitar a cal Pere Negre. L'establiment el va fer Joan Comas Caselles, fill de Bartomeu Comas, àlies Caselles, i Antònia Caselles, pubilla del mas. El 14 de juliol de 1796 va cedir la terra per fer la casa, juntament amb l'hort, a Mariano Roig Pons, de Fals. Aquest es va casar el 1797 amb Rosa Puigdemívol Devant, de Fonollosa. De dot, la Rosa va rebre 56 lliures en metàl·lic i una caixa on hi havia quatre

camises, dos llençols, dos tovallons i dues tovalloles. El vestit bo estava compost per unes faldilles d'estamena negrilla, un gipó i una caputxa d'estam. Va ser sens dubte el vestit que va lluir el dia del casament. Com a mínim van tenir dos fills, el Josep i l'Antònia. El 1828 es va casar la noia amb l'Antoni Grau Clarena. Una filla d'aquests dos esdevindria la muller del Gaietà Jubert, l'iniciador del cal Gaietano del Raval. Després de la mort del Mariano, el setembre de 1831, Josep Roig es va casar amb Teresa Vinyals Massana, natural de Sant Martí de Torruella. El Josep va emmalaltir i va acomiadar-se d'aquest món el 2 de desembre de 1839. El 26 del mes anterior el rector de Fals li havia escrit el testament. Només va deixar una filla única, l'Antònia Roig Vinyals.

Fragment d'un gibrell de ceràmica vermella trobat a Cal Pere Negre